

Een vage geur van levertraan

Meester Glimmen had een passie voor cactussen. De brede vensterbanken van zijn klaslokaal stonden er vol mee. Ze zaten in rode goedkope potten van alle maten. Wij dachten dat hij die potten zelf bakte en hij liet ons in die waan.

Op warme dagen mocht een van de leerlingen de ramen opendoen. Het was een gevaarlijke eer, met al die stekels, dus echt iets voor de jongetjes van tien die wij waren.

‘Cactaceeën of cacteeën,’ zei hij, de woorden breeduit op het schoolbord kalkend, want dat was zijn vaste manier van doen om ons iets in te prenten, ‘zijn taaie planten uit regenarme gebieden in Noord Amerika. Ze hebben stekels om te overleven, zoals Darwin ons heeft geleerd.’

Die naam schreef hij ook wel eens op het bord, maar uitleg werd ons bespaard. Alleen één keer, toen zijn gezicht roder was dan anders, en zijn metalen briljetje extra diepe insnoeringen leek te maken in zijn glimmende huid, en zijn blonde haren sluik aan zijn voorhoofd en slapen plakten, heeft hij een tipje van de sluier opgelicht. ‘Niks Nolens en Eisenhower,’ zei hij toen, ‘niks Marshall en Ariëns! Het waren Galilei, Darwin en Freud die een einde hebben gemaakt aan de Middeleeuwen. De aarde, de mens en het verstand steeds minder centraal. En God steeds verder weg.’ Of woorden van gelijke strekking. Zijn stem had daarbij een peinzende, wat wrokkige klank, alsof hij tegen beter weten in praatte, ongeveer zoals Galilei met zijn binnensmondse, bokkige *e pur si muove*.

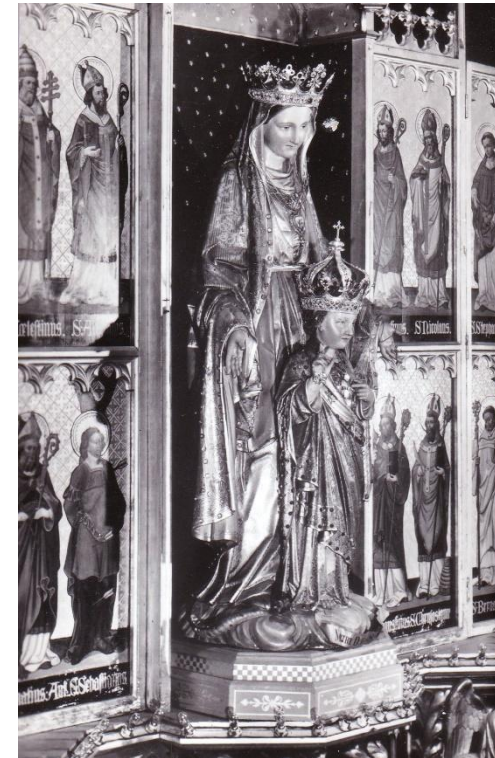
Sinds ik een opstel had geschreven waarin ik de stekels van cactussen vergeleek met de doornen van

rozen, kon ik bij meester Glimmen een potje breken, al vond hij de vergelijking maar onzin. Toch vroeg ik niet hem, maar de kapelaan die ons godsdienstles gaf wie Galilei, Darwin en Freud waren. 'Daar zijn jullie nog veel te jong voor,' zei hij. De woorden 'te jong' krijtte hij breeduit en in hoofdletters op het schoolbord, wat we allemaal heel grappig vonden.

We hadden een jongen in de klas die Dieter heette en die door de meester en de kapelaan met egards werd behandeld omdat, dachten we toen, zijn vader directeur was van een fabriek die heel de wereld van tubes tandpasta voorzag. Dieter heeft me tijdens een wandeling de werking van een verlostang uitgelegd. 'Die kinderkopjes zijn zo buigzaam als rubber,' zei hij, waarna een uiteenzetting volgde over stuitliggingen en keizer-sneden. Hij sprak ons dialect niet, en daardoor leek het alsof zijn woorden allemaal uit boeken kwamen en geen tegenspraak duldden.

God bestond niet, daar kwam het op neer, en de bewijsvoering had iets te maken met bevallingen en verlostangen. Ik vermoedde vaag dat ik deze conversatie zou moeten biechten. Dieter was niet katholiek, die had makkelijk praten. 'Mijn moeder is bij mijn geboorte gestorven,' zei hij terloops. Ik wist niet wat ik moest

zeggen. Een gezin zonder moeder kon ik me niet voorstellen.

Als misdienaar mocht ik onder schooltijd optreden bij bruiloften en begrafenissen. Vooral die trouwpartijen leverden een aardig zakcentje op; de getuigen waren opgelucht als het achter de rug was. Het bruidje bracht altijd een kaars naar het Mariabeeld. Moeders weenden

en vaders slikten brokken weg als het prille kind, nog te jong voor Freud, met de kaars in de hand naar de maagd liep. Het koor zong dan steevast *O reinste der schepselen* en alle kerkgangers zongen mee, maar zachtjes, schuchter, beschaamd: *o Moeder en Maagd...* Een kerk zonder Maria kon ik me niet voorstellen.

Met mijn vriendje Sjra, die een paar jaar ouder was dan ik, en die bij ons in de straat woonde en de zoon was van een politieman, bezocht ik de exhibitie van een opgezette walvis die per spoorwagon door het land toerde, omhuld door een vage geur van rotting en levertraan. Want van

walvissen werd levertraan gemaakt, wisten we. We bekeken het karkas dan ook met een mengsel van ontzag en leedvermaak. Sjra glunderde nog dagen later omdat zijn vader bij de entree had gestaan, aan de zuidkant van het station, en het met de autoriteit van zijn uniform had gewaagd zijn zoon en mij gratis door te laten.

Tegenover de rij huisjes waar wij woonden was een flat in aanbouw. Daar trokken Sjra en ik ons wel eens terug om in de schemering van de vroege avond spelletjes te doen. Dan deden we onze korte broek naar beneden, tot op de knieën, en bekeken elkaars onbehaarde onderbuik en weinig imponerende piemeltje. Ik had horen verluiden dat zo'n piemel enorm groot kon worden, maar het fijne wist ik daar niet van.

Meisjes maakten geen deel uit van ons wereldje. Op mijn school zaten uitsluitend jongens. We hadden ook geen flauw idee waarom Maria de 'reinste' der schepselen werd genoemd. Ik heb zelfs nog een poosje gedacht dat dit misschien de overtreffende trap was van het woord 'rinse', dat ik ook niet begreep, maar dat volgens de opdruk op kartonnen potjes een epitheton bij 'appelstroop' was. Mijn jongere zusjes renden vaak genoeg bloot door het huis, maar zusjes zijn geen meisjes. Echte meisjes waren mystiek en verheven, toen al.

Wanneer Sjra en ik op elkaars voorkant waren uitgekeken en de charme van het idee dat we betrappt konden worden gaandeweg taande – ondanks verre voetstappen, gekraak van steigerhout, vage kinderstemmen elders in de nieuwbouw – kwam nog even de achterkant aan de beurt. Dan tastten we met schriele takjes elkaars bilspleet af, wat een onbestemde bezigheid was, geen kietelen en ook geen strelen, maar iets daartussenin, iets dat de adem deed stokken en tegelijk vroeg om een zenuwachtig gegiechel.

‘Je durft hem er niet in te steken,’ zei Sjra, toen we ons voor de tweede of derde keer daar hadden teruggetrokken, zijn roze anus provocerend aanbiedend. Met ‘hem’ bedoelde hij het takje dat ik in de hand had. We stonden op een van de niervormige balkons die toen in de mode waren, min of meer buiten dus, om de spanning te verhogen, maar wel op de bovenste etage, de vierde, waar niemand ons kon zien. Met ons hoofd vlak boven de ruw gemetselde balkonrand met daarin een aantal verticale, nog niet gladgeschuurde bekistingsnaden, konden we zelf wel aan de overkant, veilig veraf en tegelijk akelig dichtbij, de rij huizen zien waarin wij woonden: verlichte vensters in de vallende schemering, vaders die fietsen binnenzetten omdat het misschien zou

gaan regenen, bewegende schimmen achter gesloten slaapkamergordijnen – want elk huisje daar had minstens één baby of kleuter die vroeg naar bed moest. Achter die huizen liep de spoorlijn. Er was daar ook een groot rangeerterrein voor de kolentreinen van de Maurits, waar ’s nachts luidruchtige voorbereidingen werden getroffen voor reizen naar verre landen – onze kolen waren overal nodig, tot in Friesland en zelfs Australië toe. In 1955 was de wereld nog geheel in orde.

Ik durfde best. En toen het stokje in het gaatje gleed, niet al te diep, een paar millimeter, maar bij zoiets gaat het meer om het idee, stootte Sjra een Indianengehuil uit.

‘Oeaah! Wiawiawiaah!’

Op dat moment hees ik snel mijn broek omhoog, ook de volgende keren. Sjra wilde altijd het takje hebben dat ik gebruikt had. Misschien heeft hij er thuis een nestje van gebouwd. Ik ging ook elke keer een paar millimeter dieper, dus het kan zijn dat hij op zijn kamertje een vage geur van rotting probeerde na te bootsen.

Hoe dan ook, de vijfde of zesde keer had hij zelf een potlood meegebracht, een bruin, zeskantig standaardtype van Bruynzeel. De punt was afgebroken en verwondingen waren dus uitgesloten, maar tot mijn verbazing wilde hij niet dat ik de schrijfkant in zijn gaatje

duwde. Het moest de rechte achterkant zijn, God weet waarom. En ik moest het potlood, hoekig en wel, een paar keer ronddraaien. Ik dacht aan de walvis, al was die al maanden weg, en gaf Sjra dus maar zijn zin. De ene dienst is de andere waard. Deze keer gilte hij niet.

‘En nou loslaten,’ fluisterde hij.

Hij ging rechtop staan en begon een zwijgende, klapwiekende rondedans op de niervormige cementvloer van het balkon. Er hing een volle maan laag aan de hemel, misschien dat dat er iets mee te maken had. Het potlood stak in een scherpe hoek vanuit zijn samengeknepen billen naar beneden, als een afgebroken pijl. En aan zijn voorkant zag ik een piemel die wel drie keer zo groot geworden was en die fier naar voren stak, schuin omhoog, als in het verlengde van het potlood, een bleek uitsteeksel voor zijn vale, donzig licht behaarde onderbuik. En aan de punt kleefde een melkwitte druppel die maar niet los wilde laten, hoezeer Sjra springend en tollend ook zijn best deed, tot de druppel opeens een

sliertje werd, een uitgerekt stukje kauwgum, een mini-komeetje met een bolle kop en een lange staart, en wegvloog, de schemering in, hoog over de balkonrand heen.

‘Ahoe!’ riep ik. ‘Oeaah! Hiawathaah!’

Ik begreep niet precies wat er gaande was, maar aan Sjra’s vochtige, blind in de verte starende ogen zag ik wel dat het iets bijzonders was. Er was een wonder gebeurd.

Zoiets moest natuurlijk gebiecht worden. Door je zonden te bekennen kon je op een simpele manier vergeving krijgen. En hoewel de priester aan het einde, nadat hij je penitentie had vastgesteld, iets zei van ‘ga heen en zondig niet meer’, maar dan in het Latijn, wisten we allemaal dat dit niet letterlijk bedoeld was. Dan zouden ze immers zonder werk komen.

Ik treuzelde. Het was mij toen nog niet bekend dat priesters ook maar mensen zijn, en ik was banger voor een kapelaan dan voor God zelf. Ik overwoog mijn misstappen met Sjra ongenoemd te laten. Aan de andere kant was het ook wel spannend nu eindelijk eens iets anders te kunnen biechten dan het standaardijtje jokken, vloeken, ruzie met mijn zusjes, en wat je verder nog maar kon verzinnen om de indruk te wekken dat je echt schoon schip wilde maken.

Op een kwade dag heb ik toch maar besloten de zonde op te biechten. Ik heb de kapelaan, een vaag gezicht achter het getraliede spreekluikje in het schemerdonkere biechthok, met enig gestotter meegedeeld dat ik een paar keer vies had gedaan, zo heette het, met een niet nader genoemd vriendje.

Dat had ik niet moeten doen.

Aan het einde van de straat, in een vrijstaand huis met een grote tuin, woonde een ander vriendje, Ruud. Hij zat een klas hoger. Toen ik na mijn eerste Franse lessen, die kregen we al in de vijfde, tegen hem opschepte over 'le' en 'la', zette hij me op mijn nummer met een achteloze uiteenzetting over 'de la' en 'du'. Maar hij was buitengewoon jaloers op mij toen ik van mijn peettante op mijn verjaardig een opwindbare speelgoedtank met echte rupsbanden had gekregen – een tank die steil bergop kon rijden en een draaiend geschutskoepeltje had, en die in witte kistlettertjes aan weerszijden was voorzien van het magische USA. Alleen het schieten moest je er zelf bij denken.

De vader van Ruud had een windbuks, want wie een grote tuin heeft, met fruitbomen, heeft ook veel mussen en spreeuwen.

Soms wist Ruud de buks mee te smokkelen en dan gingen we een eindje buiten de bebouwde kom, langs de spoorlijn, op vogeltjes schieten. Ik had moeite om de buks te spannen. Je moest de loop krachtig, zonder aarzeling knikken ten opzichte van de kolf. We schoten ook wel eens op filmsterplaatjes die we tegen een boom hadden geprikt. Ik raakte Rita Hayworth met drie van de vijf schoten en droomde later dat ik mijn moeder had vermoord, want die had ook zo'n kapsel in die dagen. Wie niet, trouwens. En nog veel later, toen ik als dienstplichtig

militair een Uzi met een magazijn vol echte munitie in mijn handen had, zag ik in de verre schietschijf opeens het gezicht van Hayworth, waardoor mijn hele salvo mis ging. ‘Met jou zullen we de oorlog niet winnen,’ zei de sergeant blijmoedig. Hij was beroeps en zag ons graag klungelen.

Op waardevolle plaatjes, zoals die van Roy Rogers en Johnny Weismuller, schoten we natuurlijk niet. Daar konden we tijdens de ruilbeurs na de zondagsmatinee in de bioscoop aan de Rijksweg heel wat sigarebandjes of postzegels voor krijgen.

Ik geloof niet dat we ooit één vogeltje geraakt hebben. We hadden de mond vol van ‘die is de klos’ en ‘pal in het vizier’, maar hoopten eigenlijk dat we zouden missen. Dat mengsel van poeha en de hoop dat er niets zou gebeuren was het eigenlijke genot.

Op andere dagen groeven we diepe kuilen in de grond, die we afdekten met takken en graszoden. In de geur van Moeder Aarde stookten we dan een vuurtje en poften een paar in zilverpapier gewikkelde aardappels. Een dubbele zonde: de aardappels waren thuis gepikt – of rechtstreeks uit het land van boer Feyen opgedolven – en het zilverpapier was eigenlijk bestemd voor de missie. Dat soort zonden ging je als het ware voor je lol biechten, net

als het knoeien met carbid en lege conservenblikken, of het rituele roken van verboden sigaretten, *Chief Whips* uit zo’n groen pakje van tien.

Nooit had de kapelaan me gevraagd hoeveel vogels ik had geprobeerd neer te knallen, welke leugens ik nou eigenlijk precies had opgedist, waarom ik mijn zusjes had geslagen. Maar van mijn onderonsjes met Sjra wilde hij alles weten: hoe vaak, hoe lang, of ik het prettig had gevonden, of het al donker was geweest. Geen woord van vermaning of bezorgdheid over het betreden van flats in aanbouw en de gevaren van onvoltooide niervormige balkons en steigers met losliggende planken. We hadden wel dood kunnen vallen!

Hij wist me het verhaal van het potlood te ontlokken, nadat hij eerst lang had doorgevraagd over de stokjes en takjes van onze zondeval. Ik zie de glimmende, vettige knoopjes van het bovenstuk van zijn toog nog voor me. Hij had een stola om, ik weet niet meer van welke kleur, en keek niet naar mij, maar naar boven, alsof hij God tot getuige riep.

Ik heb toen gelogen. Ik heb gezegd dat mijn vriendje meteen ‘au!’ had geroepen en dat we de sessie hadden beëindigd. Om iets goed te maken heb ik beweerd dat het een groen kleurpotlood was, want ik had inmiddels

begrepen dat de kapelaan belangstelling had voor schilderachtige details.

Het gaf me een ridderlijk gevoel tegenover Sjra. Ik had zijn naam niet genoemd en het magische, voor mij raadselachtige wonder van zijn melkwitte druppel verzwegen. En zo hoorde het ook, tussen bloedbroeders. De penitentie viel me niet tegen. Ik moest twintig Onzevaders en Weesgegroeten bidden, maar wel speciaal voor het beeld van Maria van Eeuwigdurende Bijstand. De Sterre der Zee van de bruidjes. Als we met een stel vriendjes tegelijk gingen biechten, maakten sommige jongens er een sport van overdreven lang te blijven bidden. Of gingen we af en toe klassikaal biechten? Ze

wilden daarmee suggereren dat ze reusachtige penitenties hadden gekregen voor monsterachtige zonden. Zo bezien was het jammer dat ik die dag geen getuigen had. De oude vrouwtjes die voor het beeld geknield zaten – dat ging toen dag en nacht door – hadden geen oog voor mij.

En de Madonna ook niet, vrees ik.

Pas de volgende dag drong het met een schok tot me door: ik verkeerde in een staat van doodzonde! Ik had immers in een officiële biecht gelogen over het ergste deel van een zondige bezigheid, een deel dat misschien zelf al een doodzonde was (of eigenlijk wist ik dat wel zeker). Liegen tegen je biechtvader was liegen tegen God zelf, zo niet nog iets vreselijkers, want God wist natuurlijk of je loog, dat kon je dus geen liegen noemen, maar zo'n kapelaan zat daar maar namens God en wist zelf van niks, dus ik had hem onder valse voorwendselen Gods *ego te absolvo* afgetrosgeld. Hoe ik de zaken ook wendde of keerde in mijn koortsachtige, maar daarom niet minder kinderlijke theologische bespiegelingen: het was een geheide doodzonde. Leve het bijzonder onderwijs! Daar leer je redeneren.

Wie bij zijn overlijden in staat van doodzonde verkeert, gaat *linea recta* naar de hel. Je moet dus voordien

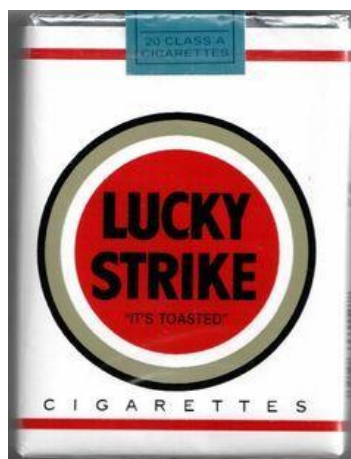
biechten. Of hopen dat een gekwalificeerd iemand je op tijd de Laatste Sacramenten toedient; dat kan ook als je bewusteloos bent en zelfs nog vlak na je dood, maar het blijft een gok. En dan was er nog de mogelijkheid van een 'volmaakt berouw' op het juiste ogenblik. Die weg werd niet gepropageerd en behoorde in de catechismus dan ook tot de kleine lettertjes, maar hij bestond. Zo hing het af van de pastoor of een zelfmoordenaar geacht werd in de hemel of in de hel te zijn gekomen. Suicide was op zich een doodzonde. De hel dus. Maar in een laatste flits van leven kon je nog net volmaakt berouw krijgen. De hemel dus. Eerst natuurlijk een poos vagevuur. Een dubbeltje op zijn kant, en hoe meer dubbeltjes de nabestaanden hadden – enfin, dat was vroeger.

Zo lang je in leven was, was het allervolmaaktste berouw nog niet genoeg. Misschien zou er een stuurloze straaljager op ons huis storten, zo maar, ineens, als dat in 1955 al mogelijk was, dan kon ik de hemel wel vergeten, tenzij ik het geluk had dat ik niet meteen zou creperen, maar langzaam zou doodbloeden, want in die omstandigheden, dacht ik, zou ik een volmaakt berouw wel voor elkaar krijgen. En anders kwam er wel iemand met de Laatste Sacramenten langs. Clerus genoeg daar in Sittard.

Ik ging zwaar gebukt onder mijn gedoemdheid. Het heeft dagen geduurd voordat ik een bruikbaar plan de campagne had bedacht: ik zou opnieuw gaan biechten, in een andere parochie, bijvoorbeeld die van de stadskerk, bij een kapelaan die mij niet kende, en dan zou ik ook mijn leugen bekennen. 's Avonds, in bed, begon ik al Onzevaders in voorraad te bidden – die duurden twee keer zo lang als een Weesgegreetje – al wist ik niet zeker of dat vooruitbidden wel kon. Het suste in elk geval mijn onrust en demonstreerde mijn goede wil. Ik beloofde God half en half, want ik wilde op dit punt wel een slag om de arm houden, dat ik Ruud mijn legergroene tank op rupsbanden zou schenken. 'Zoals U ons Uw eniggeboren Zoon hebt geschonken,' bad ik, om duidelijk te maken in welke orde van grootte mijn eventuele offer moest worden ingeschaald.

Ook sloop ik onze eigen Heilig Hartkerk in om een grote kaars van een kwartje te ontsteken voor de Reinste der Schepselen. Gejaagd raffelde ik drie Weesgegreetjes af. Zij was een moeder. Ze was gewend aan kinderen die op een schutterige manier iets probeerden goed te maken. De biecht zelf stelde ik week na week uit. Omdat ik bang was, natuurlijk. Maar ook wegens dat aangename mengsel van poeha en hoop dat er niets gebeurt, denk ik.

Leven in een staat van doodzonde begon iets avontuurlijks te krijgen – een onkreukbare Karl May–held op wiens hoofd ten onrechte een prijs was gezet. En de kans dat er een straaljager op ons huis zou storten was vrij klein, al was er een half jaar geleden een neergekomen aan de andere kant van het spoor, in de weilanden. We hadden ons toen een ongeluk gezocht naar souvenirs, liefst pakjes *Lucky Strike* of flarden van de parachute van de piloot, die het volgens de krant overleefd had, maar we hadden niets nuttigs gevonden. De koeien of de jongens van achter de tunnel waren ons kennelijk voor geweest.

Ruud kwam vertellen dat de vader van Dieter zelfmoord had gepleegd door zich voor de trein te gooien.

‘Zijn hele lijf in tweeën gereten,’ blufte hij. ‘Echt waar! Ik heb zelf de politie gezien. Uit verdriet, zeggen ze. Omdat zijn hele familie door de Duitsers in gaskamers is vermoord. En omdat zijn fabriek failliet is.’

Hij repte zich voort, genietend van zijn rol als onheilsbode. Ik wist niet wat gaskamers waren. Leve het bijzonder onderwijs! Daar zijn jullie ‘te jong’ voor zullen ze wel gedacht hebben. En zo’n groot fabrieksgebouw kon natuurlijk nooit failliet gaan. De hele wereld had onze kolen en onze tandpasta nodig.

Mijn zusje van negen moest overgeven toen Ruud weg was, en ik had een wee gevoel in mijn maag. Ik wilde het niet geloven. Zo zat de wereld niet in elkaar, dat zou God nooit goed vinden en Maria nog minder, al was Dieter dan niet katholiek. Ik probeerde aan prettige dingen te denken: het gevecht van Old Shatterhand met de grizzlybeer, de ridderlijke daden van prins Valiant, de geruststellende, kalme bromstem van mijn vader. Toen mijn hart niet meer bonkte en mijn handen niet meer trilden, heb ik mijn zusje omarmd.

‘Het is niet waar,’ zei ik. ‘Ruud liegt wel vaker. Maar misschien is Dieters vader met zijn auto tegen een trein gebotst.’

‘Nee,’ zei mijn zusje, bleek maar kalm. Opeens had ze iets verhevens en mystieks. Ik kreeg een bemoedigende glimlach.

Dieter heb ik daarna nooit meer gezien. Zijn bank in de klas bleef leeg en hun huis had al een week na het ongeluk een bord in de tuin met ‘te koop’ erop, breeduit en in hoofdletters om het iedereen vooral goed in te prenten, en misschien ook omdat het zo’n duur huis was. Ik heb niet meer de kans gehad met Dieter te praten over de paradox van een leugen in een biecht. In ruil had ik hem graag *In paradisum deducant te angeli* geleerd, voor zijn moeder, zijn vader.

Later heb ik geleerd dat allerlei gereformeerde denominaties de verdoemdheid aanvaarden als de basso continuo die nu eenmaal elk mensenbestaan begeleidt en dat we bij het Laatste Oordeel maar moeten afwachten of we horen tot de gelukkigen – de nummers van de winnende loten zijn al eeuwig bekend bij de Notaris. Die denominaties hebben er ook mee leren leven, en je kunt gelukkig altijd nog rijk worden of pornofilms bekijken tussen de zondagen door.

Op een dag, toen het schooljaar bijna ten einde was, vroeg meester Glimmen me na te blijven. Naast de cactussen bij het venster wachtte ik in de lege klas tot hij terugkwam. Ik had geen flauw idee waarover hij me wilde spreken en verstijfde helemaal toen ik zijn eerste woorden hoorde,

‘Zo,’ zei hij, ‘ik hoor dat je onkuise dingen doet.’

Ik waande het geheim van mijn doodzonde ontdekt en werd vuurrood. Meester Glimmen ging op de rand van een lessenaar zitten. Hij begon een vriendelijke, maar strenge ondervraging. Ik vertelde hem alles, behalve de naam van Sjra – die op een andere school zat – en de episode met het potlood.

Zijn adem rook naar tabak. Nu hij zo dicht bij me zat, zag ik pas goed dat zijn glimmende gezicht bespikkeld was met zwarte puntjes van meeëters en kleine littekens van oude puistjes. Hij was niet iemand die elke dag zijn haren waste. De stofjes en vlekjes op zijn brilleglazen fonkelden in het zonlicht. Dertig was hij, denk ik. Niet ouder.

‘En dat heb je allemaal gebiecht?’ vroeg hij.

‘Ja,’ loog ik. Een ordinair leugentje kon er ook nog wel bij. ‘Ik geloof er niks van,’ zei hij. En toen begon hij luidruchtig te lachen. Ik dacht dat hij me uitlachte, dat hij mijn vernedering compleet wilde maken.

Hij legde zijn hand even op mijn hoofd.

‘Dan is het goed,’ zei hij, naar buiten kijkend. Hij stak zijn hand nu uit om de schikking van de cactuspotten op de vensterbank iets te wijzigen. ‘Middeleeuwen,’ mompelde hij. De cactaceeën zwegen.

Toen ik wegging, gaf hij me een kleine cactus mee, met potje en al. Ik dacht dat hij het uit medelijden deed. Of misschien om me te bespotten met zijn versie van een doornenkroontje, al had hij zelf gezegd dat je de stekels van een cactus niet mocht vergelijken met de doornen van een rozestruik.

Onderweg naar huis heb ik het cadeautje over de muur van het kerkhof gegooid. Ik besloot nooit meer te gaan biechten.

Een paar maanden later, niet lang na de grote vakantie, verhuisden we naar een ander stadje. Ik heb toen aan Ruud mijn tank cadeau gedaan; het legergroen was op een paar plaatsen een beetje sleets geworden, maar alles deed het nog prima. Voordien had Sjra tijdens de vakantie al de tact gehad met zijn ouders helemaal naar Nieuw-Zeeland te emigreren.

‘Daar heb je levende walvissen,’ pochte hij bij het afscheid. ‘Hè, pap?’ De vader knikte zwijgend. De moeder had rode ogen van het huilen. Ze wachtte vergeefs op een Prins Valiant.

‘Dan krijg je elke dag verse levertraan,’ zei ik.

Daar moesten ze hard om lachen, Sjra en zijn vader. Maar de moeder barstte in snikken uit. En ik ook.

Verschenen in *De brakke hond, driemaandelijks literair tijdschrift met neus* (Antwerpen, september 1989, nr. 23). Ik had het ingezonden voor de verhalenwedstrijd. Hier vrijwel ongewijzigd herhaald, nu met enkele illustraties.

Peter Cuijpers, 28 augustus 2020